

Pitsileidi penää tukea yrittäjyydelle

Maija Aatelo on syyskuusta 2020 saakka ollut Suomen Vammaisyrittäjät ry VamY:n puheenjohtaja. Hänestä vammaisen yrittäjän tie on turhan kuoppainen, mutta yrittää pitää – ja yrittäjää pitää tukea.

Maija Aatelo asuu viehättävästi korjatussa ja laajennetussa 1800-luvulla rakennetussa rakennuksessa Vanhassa Porvoossa. Hän muutti Porvooseen vuonna -80.

65-vuotiaalla Aatelolla on kaksi omaa yritystä: käsintehtyjen korujen Saagar ja antiikkisia pitsejä myyvä Pitsileidi.

– Olen siis jo eläkeiässä, Aatelo naurahtaa.

Yrittäjälle ajatus eläköitymisestä ei kuitenkaan ole ajankohtainen.

Sairaus rajoittaa

Aatelo toimi aiemmin myös innokkaasti Porvoon matkaoppaana, mutta

vuonna 2001 todettu MS-tauti haittasi lopulta sitä tehtävää liikaa.

– Oireita oli ollut jo pari vuotta, kävely alkoi olla huonoa ja selkäkivut arkea. On toki olemassa tautia hidastavia lääkkeitä, mutta niillä on minulle ikäviä sivuvaikutuksia, eivätkä ne siksi sovi minulle. Syön kyllä vähintään 50 milligrammaa D-vitamiinia päivittäin ja kiinnitän huomiota ruoan puhtauteen, en syö mitään teollisia ruokia, sillä uskon hyvän ravitsemuksen auttavan oireisiinkin.

Aatelolla on myös fatiikki eli hän kärsii kroonisesta väsymyksestä. Fatiikki on yleinen MS-taudin oire, joka ilmenee väsymyksenä ja tarmon puutteena. Uupumukselle on tyypillistä, että se ilmaantuu yllättäen ra-

Maija Aatelon kodissa on paljon kauniita esineitä ja tekstiilejä. Käsinsyönteinen pöytäliina venäläistä Vologdan pitsiä. Sohvakalusto ja pöytä ovat Aatelon vanhempien perua 1950-luvulta. Puinen Ganeshan patsas on matkamuisto Intiasta. Ja selkänojalla on "maailman ehkä uteliain kissa Mini", toinen talon ruskeista burmankissoista.

Kaitaliina on ohuesta pellavalangasta nyplättyä maltanpitsiä, keskiosana kankainen Maltan risti. Maltanpitsin tunnistaa siitä, että itse pitsiin on aina nyplätty maltanristejä osaksi kuvioita.

joittaen toimintakykyä ja hankaloit-
taen arkisia toimia. Aatelolla on sii-
tä syystä muun muassa tasapaino-
ongelmia, eikä liikkuminen kävellen
tai rollaattorilla onnistu kuin muuta-
mia satoja metrejä kerrallaan.

Muista sairauksista invalidisoi-
vimpia ovat rajua migreeni ja Horto-
nin syndrooma eli sarjoittainen pään-
särky.

Monta rautaa

Tarmokkuuttaan Aatelo on suun-
nannut sittemmin erilaiseen järjes-
tö- ja luottamushenkilötoimintaan.
Hän on ollut Suomen Vammaisyrit-
täjät ry VamY:n puheenjohtaja syys-
kuusta 2020 alkaen, Uudenmaan
vammaisneuvoston varapuheenjoh-
taja sen perustamisesta tammikuus-
sa 2018 lähtien sekä elokuusta 2020
alkaen myös Heta-liiton hallituksen
puheenjohtaja.

Lisäksi hän on jäsenenä Vammais-
ten naisten valtakunnallinen yhdis-
tys Rusetti ry:ssä, Porvoon Invalidit
ry:ssä, Porvoon vammaisneuvostos-
sa, Neuro-Porvoo ry:ssä sekä Neuro-
liiton liittovaltuustossa.

Maija Aatelo itse arvioi, että He-
ta-liiton puheenjohtajuus työllistää
häntä eniten.

– Hetan tärkein tehtävä on tukea ja
edistää henkilökohtaisen avun työn-
antajamallia yhtenä henkilökohtai-
sen avun toteuttamistapana. Työeh-
tosopimus on vaikuttamistyön näky-
vä osa, joka raamittaa jäsentemme ar-
kea, sanoo Aatelo.

Hänellä on henkilökohtainen
avustaja 132 tuntia kuukaudessa.

– Olen tällainen pystyvammainen,
jonka vammaisuus ei näy päällepäin,
ja henkilökohtainen avustaja on to-
della tarpeen. Minun jaksamiseni on
hyvin rajoitettua, edes kauppaan en

”

**HARVA TYÖNANTAJA
ON HALUKAS
ERITYISTARPEITA
OMAAVAN HENKILÖN
PALKKAAMISEEN.**

jaksa mennä. Minulla on liikkumisen apuvälineinä invamopo ja pyörätuoli, mutta ihan lyhyet matkat selviän kepin kanssa ja kotona seinistä tukien.

Apua yrittäjyyteen

Suomen Vammaisyrittäjät ry (VamY) perustettiin toukokuussa 2019. Yhdistyksen toiminnalle on ollut selvä tilaus, sillä vammaisyrittäjät tarvitsevat palveluja ja tukia, jotta yrittäminen olisi tasa-arvoista ja jotta ero muihin yrittäjiin verrattuna taasaantuisi. Mikä tahansa lisärasite on vammaiselle ihmiselle moninkertainen ponnistus. Asioiden hoitaminen vaatii enemmän aikaa ja vaivaa, jolloin resursseja jää vähemmän varsinaiseen yrittämiseen verrattuna muihin yrittäjiin.

VamY:n verkostosta on jäsenellä mahdollisuus saada tukea omaan tilanteeseen – ideoita ja neuvoja vammaisuudesta aiheutuvien esteiden poistamiseen tai niistä johtuvien haittojen vähentämiseen.

Maija Aatelon mukaan yrittäjyys on vammaiselle monesti jopa välttämätöntä, jos tämä haluaa osallistua yhteiskunnan toimintaan tuottavana jäsenenä.

– Harva työnantaja on halukas erityistarpeita omaavan henkilön palkkaamiseen, hän sanoo.

Hänestä sana “vammainen” lokei henkilön yhteiskunnassa ja rajaa tämän mahdollisuuksia työuralle. Haastatteluun ei ehkä kuulu kutsua tai työtehtäviä ollaan jo jakamassa toisille, vaikka vammaisen ihmisen ajatukset juoksisivat ihan yhtä kirkkaina kuin ennenkin.

Kunnat nihkeitä

Vammainen yrittäjä tarvitsee apua arjen sujumiseen. Vammaisen yrittäjän pitäisi myös saada käyttää vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluja työmatkoihinsa asiakkaan luo siinä missä vaikkapa vaikeasti liikuntavammaisen työntekijä käyttää niitä matkoihin työpaikalleen. Tähän voi kuitenkin olla haastavaa saada kunnalta tukea.

Vammaispalvelu saattaa katsoa yrittäjyyden harrastetoiminnaksi ja todeta, että toimeentulon saa eläkkeestäkin. Kunta voi kehottaa yrittäjää ostamaan työssä avustamisen ja kuljetukset omalla kustannuksellaan. VamY pyrkiikin levittämään kunnille tietoa yrittäjyyden tärkeydestä. Vam-

”

**VAMMAISPALVELU
SAATTAA KATSOA
YRITTÄJYYDEN
HARRASTE-
TOIMINNAKSI JA
TODETA, ETTÄ
TOIMEENTULON SAA
ELÄKKEESTÄKIN.**

Maija Aatelo tekee uniikkeja kierrätyskoruja. Materiaali on käytettyä intialaista sarin reunapitsiä, metallipäällysteistä virkattua puuvillalankaa, koristeena paljetteja ja lasihelmiä.

Pitsiliina nyplätään ensin osissa nauhoina. Niitä yhdistävät ompelleet hajoavat usein ensimmäisenä, mutta tässä antiikkiliinassa nekin ovat ehjiä. Tuolin karmilla leikekirjottu liina, jonka reunassa Clunyn pitsiä.

maisella pitää olla mahdollisuus ja oikeus parantaa elintasoaan siinä missä muillakin.

Työkyvyttömyyseläkeläisen ostovoima palkansaajien ostovoimaan verrattuna on nykyään keskimäärin vain noin 40 prosenttia. Vanhuuseläkkeen määrä on puolestaan noin 60 prosenttia palkkatuloista. Pienikin lisä eläkkeeseen parantaisi monen vammaisen elintaso merkittävästi. Aatelo muistuttaa, että yrittäjyys mahdollistaa työnteon sopivassa vuorokausirytmisissä oman jaksamisensa mukaan, monesti vieläpä omassa kodissa.

Takuueläke turvaa Suomessa asuvalle henkilölle vähimmäiseläkkeen (837,59 e/kk), jos kaikki hänen eläkkeensä ennen verotusta ovat yhteensä enintään 830,82 e/kk.

– Takuueläke on tavallaan köyhyysloukku, sillä sen lisäksi on mahdollisuus ansaita lisää sama summa, mutta jos summa kasvaa sentinkin

suuremmaksi, putoaa takuueläke kokonaan pois.

Työkyvyttömyyseläkkeen ansaintarajat määräytyvät ennen eläkettä ansaittujen tulojen perusteella. Sen porrastus on kaksivaiheinen. Jos tulot ylittävät 40 prosenttia ansaintarajasta, putoaa eläke puoleen. Jos muut tulot nousevat yli 60 prosentin, putoaa eläke kokonaan pois.

Aatelo kaipaisi tilalle lineaarista mallia, joka olisi hänestä reilu. Hän arvioi eläkeyhtiöiden kampeavan mallia vastaan kustannusten nousun pelossa.

– Vanhuuseläkeläisellä ei sitten ole enää tuloarajoa – miksi siis rajoitetaan vielä heikommassa asemassa olevia vammaisia?

Jäsenhankinta käynnissä

VamY:n jäseneksi voi liittyä yrittäjä, jolla on haasteita selvittää päivittäistöimissään ilman apua. Tällä hetkellä jäseniä on 55, valtaosa 31–60-vuotiaita.

Miehiä ja naisia on jäsenenä suunnit-
leen yhtä paljon.

VamY:n tavoite on Aatelon mu-
kaan saada jäsenmäärä kasvamaan
muutaman lähivuoden aikana 200–
300 jäseneseen.

Yrittäjyys monipuolistuu

Suuri osa vammaisyrittäjistä on ol-
lut näkövammaisia, yleisimmin kä-
sityöammateissa ja hyvinvointipal-
veluissa, kuten hieronta ja fysiotera-
pia. Sittemmin yrittäjyyskin on mo-
nipuolistunut. Vammaisten yrittäjien
joukossa on myös kuuroja sekä fyysi-
sesti vammaisia ja pitkäaikaissairai-
ta. Ammattien kirjokin on laajentu-
nut esimerkiksi graafiseen suunnit-
teluun, tietotekniisiin palveluihin tai
vaikkapa viestintään.

Valtaosa vammaisista yrittäjistä on
edelleen yksinyrittäjiä, mutta sellai-
siakin yrityksiä löytyy, joilla on työn-
tekijöitä, kuten vaikkapa näkövam-

maisen **Jukka Jokiniemen** perus-
tama Innojok-valaisinyritys. Innojok
työllistää noin 25 henkilöä.

Maija Aatelon mukaan VamY ha-
luaa tarjota jäsenilleen tukea ja koh-
taamispaikan. Jäseniä kannustetaan
toimimaan toisilleen mentoreina ja
käyttämään toistensa palveluja.

Apuraha aktivoi

Tukilinja-säätiö jakaa vuosittain ta-
vallista suurempia apurahoja *“inno-
vatiivisille ja ansiokkaille yhteisöille,
joiden toiminnalle on selvä yhteiskun-
nallinen tarve, mutta ei riittävää ra-
hoitusta”*. Vuoden toimija -apurahan
VamY sai vuonna 2019 ja aikoo tehdä
apurahalla tavoitteitaan näkyviksi se-
kä tarjota jäsenilleen verkostoitumis-
ja koulutusmahdollisuuksia.

Apurahaa on käytetty myös net-
tisivujen kehittämiseen ja esite-
materiaalin tuottamiseen. ●

Lähde: Tukilinja-lehti

**JÄSENIÄ
KANNUSTETAAN
TOIMIMAAN
TOISILLEN
MENTOREINA JA
KÄYTTÄMÄÄN
TOISTENSA
PALVELUJA.**

Maan suurin kokoelma

MAIJA AATELO itse on 65-vuotias
koru- ja pitsikaupparyrittäjä. Pitsileidik-
si itseään tituleeraava Aatelo on pie-
nestä asti ollut kiinnostunut käsityöis-
tää. Hän on tehnyt omat vaatteensakin
13-vuotiaasta saakka.

Jäätyään työkyvyttömyyseläkkeel-
le 20 vuotta sitten Aatelo ryhtyi teke-
mään taidetta. Kymmenisen vuot-
ta myöhemmin hän löysi kuitenkin
todellisen intohimonsa: pitsit. Niiden
kautta hän sitten löysi myös korujen
tekemisen ilon. Nykyään hän pyrkii
viemään korukaupansa verkkoon,
mutta se onkin helpommin sanottu
kuin tehty, sillä koruja on hänellä val-
miina sadoittain.

Korujen materiaalin hän tuottaa
Intiasta. Hän tekee korut käsityönä
itse.

– Olen ihan käsityöhminen, teen
pitsikoruja, koru- ja reikäompelua,
mutta inhoan virkkuuta ja kutomista.

Aatelo on reissannut pitsien kans-
sa ympäri Suomea näyttelyissä,
messuilla ja markkinoilla, Rauman
Pitsiviikoillakin. Hän sanoo olevansa

Suomen suurimman pitsikokoelman
omistaja. Yhtä laajaa valikoimaa ei ole
vielä tullut vastaan.

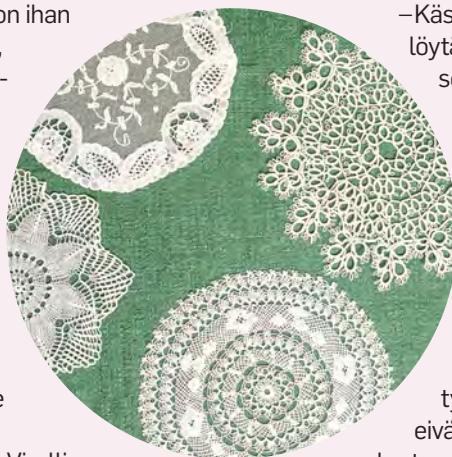
– Pitsiviikot on ihan

kiva happening,
markkinatapahtuma, mutta

en enää jak-
sa osallistua
niin pitkään
tapahtu-
maan. Itse
löydän pitse-
jä kirpputo-
reilta ja kuolin-
pesistä. Minulle
myös tarjotaan
erilaisia pitsejä. Viralli-
sia reittejä pitkin ostettavat
pitsit tulisivat liian kalliiksi.

– Valmistuin kemian insinööriksi
1981, joten minua viehättää myös pit-
sin matemaattisuus. Siinä on kolmi-
oita ja erilaisia geometrisiä kuvioita,
Aatelo selittää.

Häntä kiinnostaa, miten pitsinny-
pääjät keksivät yhdistellä kuvioita.

Maija Aatelon mielestä käsin teh-
tyä antiikkipitsiä ja uutta konepitsiä ei
kannattaisi edes verrata.

– Käsin tehdystä pitsistä
löytää aina sen inhimilli-
sen virheen, mitä kone
ei tee. Monet vanhat
pitsit on lisäksi teh-
ty ohuesta pella-
valangasta, jota
ei nykyään enää
valmisteta. Se piti
tehdä kylmissä ja
kosteissa olosuh-
teissa ja nykyiset
työturvallisuuslait
eivät sallisi sitä, Aatelo
kertoo.

– Kun pitsi on pesty, silitetty,
mutta tärkkäämätön, se säilyy hyvin.
Käytän itse tärkkäykseen ihan perin-
teistä perunajauhoa, mutta yleensä en
tärkkää pitsejä, koska tärkki kellastuu
vuodessa.

➤ Lisätiedot: www.pitsileidi.fi
www.saagar.fi